

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu „Mira“ v
Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za in serate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste za vsakokrat.

Glasiló koroških Slovencev

Leto XXVII.

V Celovcu, 14. novembra 1908.

Štev. 46.

Vabilo

na

shod

katoł.-političnega in gospodarskega društva za
Slovence na Koroškem,

ki se bo vršil

v nedeljo dne 15. novembra 1908 ob 3. uri popoldne
v Škocijanu pri Majarju.

Poroča državni in deželni poslanec gosp. Fr.
Grafenauer.

Ljudsko zavarovanje.

Načrt zakona o socialnem zavarovanju je
vlada, kakor je obljubila, predložila državnemu
zboru. To je načrt za največje zakonodajniško
delo, ki je bilo doslej izdelano na polju social-
nega zavarovanja.

Predloga vsebuje dosedanje zavarovanje
delavcev (bolniško zavarovanje in zavarovanje
proti nezgodam) in na novo zavarovanje one-
moglih delavcev in končno starostno zavarovanje
delavcev in samostojnih oseb (malih posestnikov,
malih obrtnikov in kupčevalcev na drobno). Za
vse te stroke socialnega zavarovanja bo postavl-
jen skladen organizem, kakoršen v enaki enot-
nosti še ni bil ustvarjen v nobeni državi.

Bolniško zavarovanje.

Dolžnost bolniškega zavarovanja
se je raztegnila približno na vse mezdne delavce
ali dninarje, potem na delavce na domu in posle.
Sprejeli so se tudi kmetijski in gozdarski delavci
(ne samo posli) zato, da postanejo kmetijski de-
lavci enaki industrijskim in se s tem uspešno pobija
oškodovanje kmetijstva, ki se povzroča s tem, da

vse beži s kmetov. Za to so se izrekli v pretežni
večini tudi zastopniki kmetijstva, seveda so zdru-
žili s tem zahtevo, da postanejo tudi zemljiški
posestniki deležni dobrot starostnega zavarov-
vanja.

Doba bolniške podpore se je raztegnila od
20 tednov na eno leto. Dosedanja podpora po-
rodnic se izpopolni v izdatno varstvo mater.

Samostojnost bolniških blagajnic,
torej odločilni vpliv delavcev na upravo, glasovno
razmerje dveh tretjin delavcev k eni tretjini
podjetnikov ostane neizpremenjeno. V varstvo
manjšin se sprejema proporcionalni volilni si-
stem. Dosedanja blagajniška organizacija ostane
v moči.

Zavarovanje za obnemoglost in starostno zavarovanje.

Razločevati je treba delavce in samostojne
osebe. Za delavce je važnejše zavarovanje za
obnemoglost. Delavec, ki je navezan edino le na
mezdni dohodek, se izdela prej in mora pogosto-
krat že pred časom iskati preskrbe. Zavarovanje
za starost je pri njem večinoma brezuspešno, ker
v starosti, v kateri se prisodi taka renta, ponavadi
ne doseže več kot delaven človek. Pri samo-
stojnih osebah pa stoji pravica do preskrbe v sta-
rosti vsekako v ospredju. Obrtnik ali kmet hoče
imeti nado, da bo mogel mirno počivati, ko do-
seže določeno starost, ne da bi bil navezan na
podpore svojih ljudi ali da bi bil v nadlego pre-
skrbi ubožcev. Tudi bi bilo pri gospodarsko samo-
stojnih ljudeh težko dognati, kdaj obnemorejo
za svoje delo. Zategadelj je pri samostojnih
osebah polagati glavno važnost na starostno
zavarovanje.

Če pa postane delavec samostojen, se zava-
rovanje nadaljuje. Izgubi potem rente za obne-
moglost in dobi kakor samostojni le starostno
rento. Vračuna se mu pa čas, ki ga je prebil kot
nesamostojna oseba.

Delavec dobi z dovršenim 65. letom staro-
stno rento. Ako obnemore pred tem časom, dobi
rento za obnemogle. Samostojna oseba dobi v
enaki starosti (65 let) starostno rento. Višina

rente za obnemoglega ali starostne rente je od-
visna od dobe in višine vplačevanja. Ženskimi
zavarovancem se vrne polovica za nje plačanih
prispevkov, če se poročijo.

Krog zavarovancev.

1. Nesamostojni. Zavarovanju so zavezani:
Industrijski, obrtni in kmetijski delavci, dninarji,
posli, pomagajoči rodbinski udje, vajenci, delavci
na domu, domači učitelji, domače šivilje, domače
perice, postrežnice itd. (okroglo 6 milijonov).
Zavarovalna dolžnost se prične s 16. letom sta-
rosti; izvzete so od nje že obnemogle in več nego
šestdesetletne osebe. Prav tako niso zavarovane
osebe, ki imajo mesečno ali letno plačo in kojih
prejemki presegajo mesečno 200 K ali na leto
2400 K.

2. Izmed samostojnih so zavarovanju za-
vezani vsi imetniki kakega obrtnega ali drugač-
nega pridobitnega podjetja ali kmetijskega in
gozdarskega obrata. Izvzeti pa so tisti, kojih
letni dohodek presega 2400 K ali ki redno ni-
majo v delu več nego dva mezdna delavca, ki ne
spadata k rodbini.

Prispevki

se preračunajo po mezdah razredih. Polovico
prispevkov mora plačevati delavec, polovico pa
službodajnik. O višini rent in vplačil pojasnjuje
natančnejše sledeča tabela na drugi strani.

Pri samostojnih

so razmere drugačne kakor pri delavcih. Niti
kmet, niti obrtnik in kupčevalec na drobno ne
more, kakor delavec računati na vedno enake in
stalne dohodke. Obvezni najmanjši prispevek se
je moral zato določiti tem previdnejše, ker so
vrh tega gospodarske razmere v posameznih delih
države zelo različne. Temu primerno določa pred-
loga, da znašaj mesečni prispevek pri dohodku
480 K na leto 50 vinarjev, in pri dohodku med
480 in 2400 K najmanj mesečno 1 K. Nadalje
določa načrt, da naj bo pridržano deželnemu za-
konodajstvu to obvezno najmanjšo svoto zvišati
za celo področje kronovine ali za samo en del.
Čeravno se more torej samostojnim osebam na-
ložiti dolžnost le za majhne tekoče dajatve, je

Podlistek.

Pogled v sosedne dežele.

(Potopisne črtice. — Jezernikov.)

Ob bodenskem jezeru.

Za četrto ure od Feldkircha je obstal hitrec ob
bregu Bodenskega jezera v glavnem mestu Bre-
genc, ki pa šteje le 7600 prebivalcev. Krasno lego
ima mesto; vzadi visoke gore, spredaj pa po dolžini
nepregledno Bodensko jezero z brezštevilnimi par-
niki. Vendar pa me vse to ni prav nič zanimalo.
Tovariša sem silil naprej, in kot dobra patriota
sva se nastanila takoj v prvem hotelu, imenova-
nem „Avstrijski dvor“. Mene je pošteno zeblo.
Prej so naju nekateri strašili, da je začetkom
avgusta za to potovanje prevelika vročina, sedaj
pa sem si moral ogrniti površnik. Sploh nisva
vsled vročine prav nikjer trpela, pač pa so bili
večeri hladni. Po kosilu sem jo mahnil takoj v
svojo sobo, kjer sem se za dobro uro zleknil na
postelj. Prijatelj me je v tem dobrem početju
posnemal, in še predno sem zadremal, sem slišal
v sosedni sobi rahlo smrčanje. Kratek počitek
po dolgi vožnji je na potovanju vedno priporočati.
Če se človek naspi, umije in osnaži, je zopet
veder in vesel. Ogledala sva si mesto. Veliko
ni bilo videli.

Upadel fant naju ustavi, pa kakor sem se
trudil, da bi raztolmačil, kaj hoče, je bilo le vse
zaman. Govoril je pa nemško. Doktor, ki je
malo bolj študiran nego jaz, je le s težavo iz-

vlekel iz njega, da hoče dečko denarja, ker je
mati bolna. Ali je bilo res ali ne, dala sva mu
nekaj švicarskega drobiža. V Inomostu sva de-
nar menjala, ker ima naš denar v Švici manj
vrednosti, švicarski pa pri nas še manj in sva
na ta način nekaj pridobičkarila. Spomnil sem
se pa ob tej priliki večne fraze naših nemških
narodovcev, da koroški Slovenci ne razumejo pi-
sмене slovenščine. Župnijska cerkev leži na
hribčku. Ni sicer Bog ve kaj, ali snažna je in
oltarji so lepi. Tako lepih skupin nisem videl
zlahka kakor na Marijinem oltarju žalostno Mater
božjo z mrtvim truplom božjega Sina na kolenih.
Izraz Device je čudovito lep in pomenljiv, pa ni-
kakor ne pretiran, kakor ga nahajamo pri ravno
teh podobah raznih mojstrov. Doktor je pa še
bolj občudoval umetno izrezljan križ na sredi
pred presbiterijem, kakor sva videla to potem po
mnogih cerkvah v Švici. Šla sva se vozit s čol-
nom po jezeru, ki je 64 km dolgo in 12 km široko.
Imenujejo ga tudi „Švabsko morje“. Okoli jezera
ležijo lepa mesta z živahnim prometom. V ozadjih
se vzdigujejo gore, tudi snežniki. Vodna barva
je bolj rumenkasta. Bodensko jezero je tudi
znano po pogostih viharjih, ki razsajajo po njem
in groze veslarjem pogubo. Skoz jezero se staka
mogočni Ren. Voda je precej hladna, in zato
se v jezeru manj kopljejo in se raje po njem več
vozijo.

Zvečer sva poslušala v mestnem vrtu ob
jezeru koncert mestne godbe. Mlad dirigent je
ročno vihtel taktirko, in polno šetalcev je sto-
palo ob poskočnih zvokih godbe po tlaku po pe-
ščenih drevoredih. Okoli godbene utice ste bili

dve vrsti stolov, na katerih so sedeli oni, ki so
prišli bolj z namenom poslušati godbo, nego se
izprehajati. In med te sva se prištevala tudi s
tovarišem. Plačati pa je bilo treba tudi vstop-
nino. Ob desetih jaz, jo odrinila v hotel spat.
Tovariš je silil, jaz, strasten ljubitelj godbe, bi
se bil pa še rad naslajal ob veseli godbi, pa sem
se le vdal tovarišu, ki me je prepričal, da bo
treba jutraj zgodaj vstati. Želela sva si lahko
noč, in veselega, zraven pa prav hladnega večera
je bilo konec.

Drugo jutro sva bila s prijateljem že pred
peto uro pokoncu. Morala sva hiteti, da sva se
nazajutrkovala, uredila vse potrebno in še dobila
avstrijski parnik, ki prevozi v 25 minutah jezero
od predarlberškega Bregenca do bavarskega obrež-
nega mesta Lindau. Mrzel veter je bril na krovu
prijaznega parnika in razburkaval jezero, da so
valovi močno premetavali čoln, v katerem je
sedel in se krepko upiral v vesla ribič, in mu
pretili pogubo. Ribič, gotovo vaje takega zame
neprijetnega guncanja, se za valove ni prav nič
menil, ampak je vztrajno poganjal čoln proti sre-
dini jezera. Na parniku sva se zopet sešla s
starim zgovornim Tirolcem, ki je naju zabaval
od Inomosta do Bregenca. Sever ga je malo
stresal, da se je zavijal v suknjo, veselega razpo-
loženja mu pa le ni mogel vzeti. V Lindavi smo
se ločili.

Mogočen, iz mramorja izklesan lev, obrnjen
proti Avstriji, je obrnil nase najino pozornost,
ko smo se približali lindavski luki.

„Ne boš nas ne“, mu je zapretil tovariš,
„kar tako se pa res ne ustrašimo na Avstriji-

Mezdni razred	Delovni zaslužek na teden	Tedenski prispevek (polovico plača delo- in službodajnik)	Pravica do rente (ako se plača 50 tedenskih prispevkov na leto) po				
			20	30	40		
			l e t i h				
			K				
a) Delavci							
I.		do 4:80	12	144	156	168	
II. a)	nad 4:80	" 7:20	}	24	198	222	246
b)	" 7:20	" 9:60					
III. a)	" 9:60	" 12:00	}	36	252	288	324
b)	" 12:00	" 14:40					
IV. a)	" 14:40	" 19:20	}	48	306	354	402
b)	" 19:20	" 24:00					
V. a)	" 24:00	" 30:00	}	60	360	420	480
b)	" 30:00	" 36:00					
VI.	" 36:00	"	72	414	486	558	
b) Samostojni							
(Na leto 12 mesečnih prispevkov po 1 K)				198	222	246	

vendar na drugi strani mogoče, da plačajo o pri- liki večje enkratne prispevke, na pr. kmet, ko je spravil letino. Oziraje se na to, omenja zakon prostovoljne večje dajatve.

Na Belgijskem opazovane izkušnje kažejo, da je potrebno, da se k tem prostovoljnim večjim dajatvam posebno izpodbuja. V to so poklicana deželna zakonodajstva. Starostna renta, ki se pokaže iz teh prostovoljnih večjih dajatev, se lahko nastopi pred 65. letom, in sicer že po 55. letu starosti. S tem je za samostojne preskrbljeno deloma nadomestilo za rento za onemogle. Poudariti je treba, da je to zavarovanje s prostovoljnimi večjimi dajatvami dano na prosto voljo vsem starostnim zavarovancem, torej tudi delavcem.

Čas čakanja na rento

znaša: Pri delavcih za dosego rente za obne- mogle 200 prispevnih tednov (pri 50 letnih pri- spevnih tednih 4 leta, pri 40 prispevnih tednih 5 let). Za čas prispevanja velja pri tem tudi brez dejanskega dajanja tisti čas, v katerem opravlja zavarovanelec aktivno vojaško službovanje ali v katerem je bolan in za delo nesposoben, ali v katerem oddaja nanj pripadajoči delež zavarovalnega prispevka službodajniku. Pri starostni renti znaša čas čakanja 30 let, in sicer računaje od začetka zavarovanja, brez ozira na eventualno prenehanje prispevanja.

Pri samostojnih znaša čas čakanja za sta- rostno rento 200 prispevnih tednov. S tem raz- meroma kratkim časom čakanja se omogoči do- sega starostne rente tudi osebam, ki postanejo še-le v višji starosti zavezane zavarovanju.

Prestanek pričakovanja.

Za delavca pomenja brezdelnost izločitev iz zavarovalne dolžnosti. Zakon omogoča, da se v tem primeru ohranjajo v moči pridobljene pra- vice z majhnimi prispevki. Isto velja za samo- stojno osebo, ki izstopi začasno iz zavarovanja.

Ako samostojna oseba ne more plačevati polnih prispevkov za svoje zavarovanje, lahko prav tako s povsem majhnimi dajatvami svoje

pričakovanje vzdržuje v moči. Na ta način skuša načrt uravnati to za prakso tako važno vpra- šanje, oziraje se na finančne zahteve.

Delavca skuša predloga varovati za pri- mere, da bi službodajnik ne mogel plačevati, s tem, da ostane njegovo pričakovanje v moči vključ- temu, da se ne plačujejo prispevki.

Stroški zavarovanja

za delavce in samostojne osebe so proračunjeni za prvo leto na 13'8 milijonov kron, v četrtem letu narastejo na dvojni znesek, v desetem letu bodo narastli na 106'2 milijonov kron, v 20. letu na 206 milijonov kron, v 40. letu na 277 in utegnejo v stanju stanovitnosti znašati 305 milijonov kron. Te številke povejo narodno-gospodarski pomen starostnega zavarovanja in zavarovanja za ob- nemoglost.

Država bo prevzela stalno tekoč prispevek upravnih stroškov za dva milijona kron. Nadalje bo izplačevala k vsaki renti prispevek 90 kron in končno rentne prispevke povodom vojaškega službovanja. Rentni prispevki se začnejo šele v petem letu.

V okroglih številkah računano je pričako- vati, da bo država po nekako 10 letih morala prispevati na leto 40 milijonov kron, po 20 letih 80 milijonov kron in v stanju stanovitnosti okroglo 100 milijonov kron.

Slovensko šolsko društvo v Celovcu.

Ves svet, ki se za koroške Slovence za- nima, ve, kako neverjetno slabo je šolstvo med nami. Sedanji šolski sistem za koroške Slovence je pravi čudež, ki nima para na celem svetu in ima le te uspehe, da se naši ljudje nasrkajo nem- škutarskega duha in vključ od Boga podeljenim naravnim darovom zaostajajo za nemškimi sosedi, kar je nemškonarodni stranki seveda zelo po- volji. Dobro vedo namreč, da bi se v materin- ščini vzgojeni Slovenci vzbudili, in njihovi na-

na tla, ki dajo tujcu več svobode, nego naša av- strijska domačinom. Snažno, belo mesto, ki šteje nad 9000 prebivalcev, je naredilo na naju zelo ugoden vtis. Zlasti so mi ugajale starejše hiše s pomoli, ki so s cveticami in zelenjem okrašeni. Prvi vtis v Švici je bil dober. Tudi švicarski finan- carji naju viso nadlegovali. Po ulicah sem videl več laških napisov. Črez dobro uro pa je ponesel naju vlak proti Curihi, glavnemu mestu Švice.

Mohorjani, spominjajte se šentjakobske šole!

Slabo vreme se bliža in ž njim slaba pota. Kdor si želi v tem času ohraniti zdravje, se va- rovati prehlajenja, mora pred vsem imeti dobro obuvalo, kateremu ne škoduje nobena mokrota. Tako obuvalo pa se le pridobi in ohrani, ako se pridno maže z dobrim mazilom za usnje. Kot priznava dobro mazilo priporoča se edino le Praj- nikovo vaselin-mazilo, po katerem postane usnje mehko, elastično, trpežno in gosto in le tako obuvalo je toplo ob vsakem vremenu, ob vsakem času, kar si gotovo vsak želi. Ako torej načete, da bi vam silila mokrota v obuvalo, ako hočete imeti toplo obuvalo, poslužujte se pridno le Praj- nikovega mazila, ki ni samo izvrstno mazilo, ampak tudi ceno in domače blago. Zahtevajte povsod, v vseh trgovinah le Prajnikovo mazilo za usnje, ki je pristno blago narodne koroške tovarne, in ne dajte si vsiljevati tujega in manj- vrednega blaga. Svoji k svojim! — M. J. Prajnik, tovarna smolnatih in oljnatih izdelkov, p. Dobrla- vas, Koroško.

rodni probuji bi sledilo gospodstvo v gospodar- stvu. Šaj je gostobesedni poslanec dr. Angerer priznal v deželnem zboru očito, da ne pomeni narodni boj ničesar drugega, nego gospodarski boj, to je, da bi nam nasprotniki vzeli kruh.

Skrajni čas je, da se ljudstvo o slabih po- sledicah sedanjega šolstva za gospodarstvo pouči, ker nasprotniki so ga zaslepili in mu vedno go- vorili, da bodo prišli naši ljudje do — boljšega kruha, če bodo pošiljali otroke v nemške ali tako imenovane utrakvistične šole. Ljudje so jim ver- jeli, in skoro pol stoletja se mučijo otroci že v teh mučilnih zavodih, in ljudje, ki so jih pohajali, so vedno le berači in boljši kruh je sosed, ki se lahko vernim, zapeljanim Slovincem smeji v pest.

Treba je spremembe. Nimamo pa organa, nimamo naprave, ki bi se posebej pečala z našim šolstvom in mu pomagala na noge. Vso skrb je doslej imelo le politično društvo, ki pa že po svo- jem sestavu ni v to poklicano in mu je odvzeta možnost, da bi se posebej in sistematično bavilo s perečim šolskim vprašanjem. Kar se je sicer za šolstvo zgodilo, je dosedaj le delo posameznih rodoljubov. Vsemu našemu šolskemu gibanju manjka sistema in smotrenosti.

Šolsko vprašanje pri nas ne obstoji samo v oskrbi šentrupertske in šentjakobske narodne šole. To ste sicer dve važni, pa vendar ne najvažnejši točki našega šolstva. Šolsko vprašanje za Št. Ru- pert in Št. Jakob je že rešeno in gre tam samo še za vzdrževanje obstoječih šolskih naprav.

Važnejša naloga nas še čaka, kako poma- gati drugod po deželi, kako spraviti šolsko vpra- šanje v pravi tir in ga v tem tiru tudi vzdržati. To nalogo bo v prvi vrsti prevzelo novo „Slo- vensko šolsko društvo v Celovcu“, kojega pravila je deželna vlada že potrdila, in ki je potemtakem eden najvažnejših pokretov koroških Slovencev v zadnjem času.

Z ustanovitvijo tega društva dvignemo naše šolsko vprašanje iz desetletnega mrtvila. Že iz navedenega programa je posneti, da naše šolsko društvo ne bo v kakem nasprotju s Ciril in Me- todovo družbo, temveč bo izpopolnjevalo tisto vrzel, katere Ciril in Metodova družba že po bistvu svojega sestava in vsled nepoznanja po- sebnih krajevnih razmer nikoli ne bi mogla do- cela izpolniti. Zato pa „Slovensko šolsko društvo“ v Celovcu upa, da ga bo „Družba sv. Cirila in Metoda“ po svojih najboljših močeh podpirala, kakor podpira nemški „šulferajn“ s posebno vsmo ona krajevna društva, ki bi brez te po- pore bila brezpomembna in brezuspešna. Ve- seli nas tudi, da je naša družba novo šolsko dru- štvo z veseljem pozdravila, še predno je stopilo oficijelno v javnost in si začrtalo velevažen pro- gram. (Gl. društ. gib.)

Šola bo odločila končno našo usodo, po njej se bomo v narodnem in gospodarskem oziru ali osamosvojili, okrepili, rešili ali pa — poginili. Zato pa bodi, novo društvo, ti naš rešitelj, pri- srčno pozdravljeno! Kot blisk iz jasnega neba razsvetli zmote, ki so jih nasejali med nas, ne naši prijatelji, ampak naši nasprotniki, ki nam želijo pogin, smrt! Bodi nam zvezda vodnica in znanilka boljših časov, kojih zora je za koroške Slovence že napočila.

Koroške novice.

V odbor družbe sv. Mohorja je bil na- mesto izstopivšega odbornika, vč. g. dr. Al. Ci- goja, v smislu § 5 družbenih pravil v nedeljo, dne 8. listopada t. l. izvoljen č. g. Josip Zeichen, spovednik pri Uršulinkah (sv. Duh) v Celovcu.

Šola na Uršulski gori je sklenjena stvar. Otvori se 1. maja prihodnjega leta v hiši gosp. Godca, od Prevalj dve uri oddaljeni. Pouk, ka- terega bo delil g. Rabl dvakrat v tednu, bo trajal do jeseni, pozimi pa bodo počitnice. Ali se pač splača za kopico otrok, katerih bo komaj petnajst, ustanovljati ekspozituro? Ali bi ne bilo boljše, da bi tistih par otrok prišlo dvakrat v tednu k posebnemu pouku v farsko šolo in bi se učitelju dala za to primerna odškodnina? Čuje se, da se bo poučevalo v soboto in nedeljo. Vprašamo, ali se hoče res na ta način otrokom popolnoma vzeti možnost, udeleževati se v nedeljo službe božje? Ali res ni mogoče, najti drugega dne v tednu, ki bi bil primernejši za uk kakor pa nedelja. Po zimi daljni otroci itak težko pridejo v cerkev; če morajo pa še ob nedeljah sedeti v šoli, potem pač celo leto ne bodo videli cerkve. Naloga šole vendar ni ta, da otroke odvrne od službe božje. Upamo, da si šolska oblast dobro premisli prej, da nastavi šolski pouk na nedeljo.

Medgorje. (Občinske volitve.) Že v tretjič so se pri nas vršile občinske volitve za I. razred. To pot so nasprotniki dobili 23, naši 15 glasov. Osem nasprotnih učiteljev je poslalo pooblastila za Sušnikovo stranko. Poudarjamo pa,

skem“. Izstopivši iz parnika smo morali najprej k carinskemu uradu, da preiščejo, če nam bo treba plačati kaj carine.

„Kaj nosita v kovčegu?“ vpraša financar tovariša.

„Perilo in knjige“.

„Jaz ravno isto“, se vmešam v pogovor. Mož počeka najina kovčega s kredo, in šla sva naprej, iskat ladje, ki naju prepelje na svobodna tla švicarska.

Pa niso nerodni, ti bavarski financarji, sem si mislil. Še odpreti kovčega niso ukazali. Ob zidu v luki je bilo usidranih polno večjih par- nikov z lepimi, precej enakimi zunanji obli- kami. Ukrcala sva se na švicarski parnik, ki je pripel vzadi veliko tovorno ladjo in jo vlekli, privezano z debelo vrvjo, v Rorschach na Švicar- skem. Vključ temu pa je vozil mnogo hitreje nego naši mali parniki na Vrbskem jezeru.

Lep je bil pogled z ladje na prijazno obrežno mestece z mnogimi ladjami v luki, z mogočnim levom, ki znači bavarski grb, z visokim svetil- nikom, ki kaže ponoči ladjam smer, z lepimi vi- lami in drevoredi; daleč na drugi strani jezera pa sem opazoval švicarsko obrežje v slabih, ne- razločnih obrisih, posuto s prijaznimi mesti. Nad jezerom so letali galebi, spuščali se sčasoma v vodo, iščoč živeža. Dohtar je nastavljal „re- špetlin“ na vse strani kakor naš znani „samotar“, videl pa ni mnogo bolje, nego jaz s prostim očesom, ker je bil pust dan z meglenimi gorami. V eni uri smo izstopili v prijaznem Rorschachu. Nisem sicer hudodelec, ki bi ga zasledovala po- licija, a zdelo se mi je vsekako prijetno, stopiti

da bi bila zadnjič zmaga na naši strani. če bi bila komisija postopala tako pravilno, kakor je to pot. Sušnikova stranka je strastno agitirala in terorizirala. Bila si je na dan volitve svesta zmage. Na vse zgodaj so pokali možnarji, in g. purgajmajster so stopali tako samozavestno in ponosno po volišču, trdno prepričani, da še bodo obsedeli na županskem stoličku. Ko pa jim je g. dr. Brejc še pred volitvijo naznanil, da bodo tudi te občinske volitve „hin“, vzrok bo že nazadnje povedal, so kar utihnili. Kakšna sredstva so pri tej volitvi služila, nam pove samo dejstvo, da je bil župan pri deželnem šolskem svetu ter je gospode prosil, naj nemudoma še pred volitvami prestavijo g. nadučitelja, ki g. Sušniku ni bil po „žinj“. In deželni šolski svet je ugodil prošnji. Odslej naprej ne zasluži več imena „deželni“, ampak nemškutarski šolski svet. Škandal! Seveda se je vložil od naše strani priziv.

Borovlje. Gosp. Renko je „Mir“ zamenjal s „Freie Stimmen“. Ta gospod je s Kranjskega in ima gostilno in trgovino v Borovljah na trgu. Gospod Renko, to vzamemo na znanje!

Borovlje. Ljubi „Štajerc“, par let že mi posili hodiš v hišo; ker te ne berem in tudi plačati ne mislim, ostani, kjer se izležeš.

Jožef Brodnik, delavec.

Podljbeltj. (Naši „prijatelji.“) Koroški Slovenec je tako srečen, da se mora vedno boriti na dve strani; v enem obcestnem jarku prežijo na njega nemškutariji, iz drugega pa tudi nemškutariji sociji vzdigujejo svoje rdeče grebene. Bolj pošteno so še vsekakor prvi, ki imajo vsaj toliko poštenosti, in močastosti v sebi, da se pokazejo, če treba tudi s puško v roki. S takim sovražnikom se lahko bje, ker ga vsaj vidiš in se ne skriva za plotom in v nočni temi, kakor imajo v zadnjem času korajžni sociji navado. Tema je njih prijateljica, v temi onesnažijo prage in vrata, v temi hodijo tulit nasprotnikom pred duri, v temi nabijajo sramotilne plakate in pišejo po zidih. Mi se taki otročariji le smejimo. Kdo jim bo zameril, če segajo po zadnji pomoči? Napol crknjena mrha tudi še „rinca“, a ne škoduje nikomur več. Rečemo samo: Trikrat fej, pred takim nasprotnikom! Poulični fakini so še gospodje proti njim.

Dobrava v Rožu. („Giftna krota“) se nam je vsiljevala že par let sem. Pošiljali smo jo nazaj, pa ta prisiljena stvar je vedno zopet in zopet prihajala. Sedaj pa smo prejeli za krito v zahvalo, da smo jo pustili pod streho, račune vsak po 4 K 50 vin. Svoje dni se je hvalila giftna krota, da je dobila v kratkem času na Koroškem par sto naročnikov. Če so vsi drugi taki naročniki kakor mi, potem nima niti enega naročnika na celim Koroškem. Zato pa le nazaj v krotenhof s „Štajercem“! Koroški slovenski kmetje smo dovolj pametni, da ne potrebujemo lažnivega regljanja ptujskega „Štajerca“.

Mat. Križnik, Gašp. Kelih, Jan. Korenjak.

Št. Janž v Rožu. (Šola.) Kakor je znano, se je naša šola razširila letos v dvorazrednico. Dobili smo torej drugo učno moč v osebi vlec. gđc. Tilde Bok, katera poučuje v prvem razredu, kar z veseljem pozdravljamo, kajti dosedanji naš učitelj g. Anton Marinič, ki ne zna ali noče znati zadostno slovensko, ni poučeval naših otrok z uspehom, kakor smo mi želeli. S samo „tajčšpraho“ se otroci seveda ne morejo tudi z največjim trudom dosti naučiti.

Djekše. (Dobrim učiteljem — spoštovanje!) Kakor drugod, tako tudi pri nas na Djekšah pogosto predstavljajo mlade učitelje. V par letih smo imeli tri mlade učitelje, s katerimi smo bili prav zadovoljni. Srce nas je bolelo, ker so se morali tako kmalu od Djekš posloviti. Otroci, ki so se pri teh učiteljih tako dobro učili, so pretakali solze, ko sta se poslavljala gg. učitelja Janez Greger, Tomaž Unc, in zdaj gospod Potočnik. Želimo vsem tem gospodom, da bi jih spoštovali povsod tako kakor pri nas, ker so zares spoštovanja vredni. Kakšen učitelj pride k nam, še ne vemo. Pred par tedni je bil gospod N. Kulnik, novinec, pri nas na Djekšah in se je hvalil po gostilnah, da mu je deželni šolski nadzornik rekel: „Gerade Sie muß ich nach Diex geben, Sie sind ein Stramm-Deutscher, Sie werden droben Ordnung einführen.“ (G. Palla, je to res, da je merodajno pri Vas, nastavljen je učiteljskih moči politično razmerje in sposobnost učitelja kot nemškonacionalnega agitatorja? Ured.) Če je to res, potem priporočamo g. Kulniku, da naj bo kar miren. Nemira nečemo v občini. Ne maramo, da bi rojen Slovenec uganjal v učiteljski službi pri nas nemško politiko!

Žvabek. (Vendar enkrat) se je oprostilo naše šolsko poslopje starega nemškega napisa, katerega je pustil naš novi gospod šolski načelnik nadomestiti z novim, lepim slovenskim napisom. Kako nam je potreben slovenski napis,

naj povejo naslednje vrstice. Ko vprašam pred kratkim nekaj učencev, kako se je glasil prejšnji napis, sem hitro dobil odgovor: „Völkermarkt-Schule“; nato pravi drugi: Ne tako, ampak „Völker-Schule“; tretji pa pravi „volk šuole“; nato še vprašam, kako bi se reklo po slovensko, a nobeden mi ni vedel tega povedati. Sedaj našim otrokom ne bo več treba misliti, da hodijo v velikovsko šolo, ali pa da preži celo kak volk na nje nad šolskimi vrati. Veseli bodo, da hodijo v domačo ljudsko šolo, v vzgojevalnico. Nekaterim se je zdel ta napis nepotreben, tako da se repenčijo. Pa naj bo za enkrat, ker so gotovo nahujskani in zato tudi ne vedo, kaj delajo. (Pa še naj reče kdo, da bi nam izobraževalno društvo škodovalo!)

Dobrlavas. (Oženil se je) vrli narodni fant Jaka Mišic p. d. Vrbakov v Lovankah. (Nevesta je Nežika Verdnik p. d. Silanova v Čergovičah pri Šmihelu.) Kot vrlega člana ga bo naše izobraževalno društvo težko pogrešalo. Najobčutnejša izguba pa zadene z njegovim odhodom tamburaški zbor, katerega je vodil vedno jako izborno. Ravno njemu se imamo (poleg č. g. Dolinarja) v prvi vrsti zahvaliti, da se je ustanovil tamburaški zbor. Svojemu tovarišu Mišicu želimo obilo sreče in zadovoljnosti v novem stanu!

Železna Kapla. (Zborovanje) političnega društva dne 8. t. m. je bilo zelo dobro obiskano; vse sobe pri p. d. Bošteju, ki so ga nasprotniki napadali, ker je prepustil prostore, so bili natlačeni. Nad dve uri sta zborovala gosp. poslanec Grafenauer in g. Smodej, tajnik političnega društva. Poslušalci so ju z glasnim odobravanjem njihovih izvajanj večkrat prekinili. Poslanec Grafenauer je poročal o svojem in svoje stranke delovanju v državnem in deželnem zboru. Povedal je tudi, kako so nas napadali v deželnem zboru, da hujskamo, če ljudstvu razkrivamo pravice, ki mu jih nasprotniki skrivajo in jih nočejo priznati. To vendar ni hujskanje! „Če govorim slovensko, vendar ni greh! Če bi zaničeval slovenski jezik, bi zaničeval tudi mater, kar je proti četrti božji zapovedi. S tem vendar ne zaničujemo Nemcev, s katerimi hočemo živeti v miru, a ne tako, da bi oni gospodarili na našem posestvu. Za tak krivičen mir se zahvaljujemo!“ (Burno odobravanje.) Ljudje so se zgražali, ko je razkril nesramne laži nasprotnikov, češ, da je on dovolil uvoz živine iz Srbije v Avstrijo, kakor da bi bil on minister, v državnem zboru pa o tej zadevi niso še prav nič sklepali, in ko pride ta predlog na vrsto, se bo pokazalo, kdo je v resnici kmetski poslanec. Razloži tudi, da je zadnji čas padla cena živini zato, ker je povišala carino na izvoz naše živine Nemčija, tista dežela, ki jo naši nemškutariji tako ljubijo. G. Smodej je govoril o vzrokih dandanašnje agrarne stiske in o odpomočkih. Odobravanja in medklici so pričali, da imajo naši gorski kmetje in mladeniči smisel za taka važna in ne lahka vprašanja. Govornik se peča tudi s politiko naših „gorkih prijateljev“ v deželnem zboru, ki nočejo dati kmetu zastopstva, ki mu gre po številu in moči. Proti tozadevnemu predlogu kršč.-soc. poslanca so glasovali celo vsi liberalni kmetski poslanci, kakor Oraš, Plešivčnik, Fišer, Wieser, Kiršner itd. Shoda je predsedoval domačin, g. Pasterk. Č. g. Ulbing se je zahvalil govornikom in predlagal zaupnico posl. Grafenauerju, ki se je z velikim odobravanjem soglasno sprejela. Motil shoda ni nihče; Pepčka to pot ni bilo blizu. Izučila ga je sodnija. Pač pa sta se na železnični postaji pri odhodu govornikov zglasila dva skrokana glasova s hripavim: haj!

Št. Pavel v Lab. dolini. Nogo si je zlomil na sprehodu dekan šentpavelskega samostana, č. g. dr. Alojzij Cigoj. Poroča se nam, da že hodi ob palici.

Torba za nasprotnike.

Dva zgleda „Štajerčeve“ lažnivosti.

Lažnivost ptujske krote, ki pomeni za Slovence neizbrisljivo sramoto, je sicer znana, in če bi hotel kdo razkrivati vse njene laži, zavijanja in hinavstva, bi moral nalašč za to izdajati poseben list, ravno tako obširen, kakor je „Štajerc“. — Že več nego eno leto je preteklo, odkar so poslali v svet nemškonacionalni in brezverski socialdemokratski listi — za njimi je seveda še v bolj krepkih besedah lagal „Štajerc“ — vest, da je župnik v Podgorju v Rožu iztrgal iz groba križ, ker je imel nemšk napis. Resnica pa je bila le, da se je neki socialdemokrat hotel iz sv. vere in križa norčevati ter je zasadil na neki grob namesto križa dve veliki umazani deski, kateri je tamošnji župnik seveda moral dati odstraniti. Čez leto dni pa „Štajerc“ to laž, ker mu menda drugih že primanjkuje, zopet pogreva. V debelo tiskanem članku farba „Štajerc“ na drugem mestu

svoje backe o „veleizdajstvu“ njemu neprijetnih oseb. Velik program slovenskih strank, da naj se Jugoslovani združimo pod avstrijskim cesarjem, slika tako, kakor da bi hoteli proč od Avstrije. „Štajerc“, ta pokveka izdajalskih avstrijskih protestantov in čez mejo-škilcev med Slovenci, hoče nas, cesarju vsekdar zveste Slovence, v času, ko obhajamo po celim slovenskem delu Koroške nebroj cesarjevih slavnosti, blatiti z izdajstvom, in to dela list tiste stranke, ki še enkrat ni slavila presvetlega cesarja Franca Jožefa I.

Huda jim prede.

Strašno huda prede ptujskim nemškutarijem, ker so okoliški Slovenci napovedali ptujski nemškutariji gospodarski bojkot. Znan trgovski hajlovec se je izrazil, da bo moral v dveh mesecih trgovino zapreti, če bo šlo tako dalje. Linhartu, ki je bil v vrstah celjskih prepečev, ki so pobijali Slovence napise in šipe, in ki je potem po „Štajercu“ farbal o celjskih izgredih bralce, so baje slovenski fantje v ptujski okolici zmezili malo kosti. Celu ptujski hajlovci se nad njim zgražajo, češ, da je preveč hujskal proti Slovincem in tako povzročil gospodarski bojkot. „Štajerc“ skuša sedaj na vse kriptlje ljudi nalagati in piše, da so se Slovenci v Slov. gorica h zelo opekli, ker izvajajo gospodarski bojkot proti nemškutarijem, češ, da sedaj Nemci od njih nočejo kupovati vina. Seveda letos vino ne gre tako v denar kakor druga leta, a vzrok je drug: Vina je preveč; najstarejši ljudje ne pomnijo, da bi bil Bog vinsko trto tako blagoslovil kakor letos. „Štajerc“ in Linhart sta sejala veter, ptujska nemškutarija pa žanje vihar! Vsled tega nemškutariji v Ptuj tako slaba prede, da so se obrnili nemški liberalni poslanci na deželnega namestnika v Gradec, da prepove Slovincem gospodarski bojkot. Tako je! Na Spod. Štajerskem ljudje te vrste cvilijo in prosijo, češ, da se jim godi krivica, v Celovcu pa hujskajo, da Slovincem ne vinarja privoščiti. Prav nemškonacionalno in štajercijansko!

Klobučar Berger v občinskem svetu.

Na naše zadnje tozadevno poročilo se je takoj oglasil g. klobučar Berger, češ da se v politiko ni nikdar vmešaval. Pomotoma smo zamenjali klobučarja Bergerja, ki ni naš nasprotnik, s podkovnim kovačem Andrejem Bergerjem, ki se brani Slovencev in slovenskega denarja. G. klobučar Berger, ki se je pritožil, da ima vsled našega poročila škodo, naj le pove gospodom mestnim očetom, kako zaboli, če objavljamo imena nam nasprotnih trgovcev in obrtnikov.

Gospodarske stvari.

Slovenskemu kmetu v premislek.

(Konec.)

Posebno mora postajati živinorejcu slabo, ako začne premišljevati, kako pogubljivo je včasih takozvano pitanje volov. Marsikateri kmet mi bo moral pritrditi, če pomisli, koliko je dal za svoje vole in koliko je dobil potem zanje, ko jih je opital. Na pravi račun pa bi prišel šele tedaj, če bi si natanko zapisoval, koliko dobre krme je porabil za svoje vole. Tukaj pomaga kmetu iz zadrege le misel, da jih je rabil za delo. Nikakor se ne sme misliti, da naj se rejenje popolnoma opusti, ker to ni mogoče in tudi ni potrebno. Mogoče pa bi bilo edino prav, kolikor mogoče omejiti rejo druge živine in pomnožiti več krav. Vsaj polovico živine, ki stoji v hlevu, bi morale znašati krave, pa ne kakor je sedaj v navadi, samo eno četrto in včasih še to ne. Krava si zasluži danes bolj častno mesto v hlevu, ne pa v zadnjem temnem kotu. Nadalje se izplača pokladati kravam najboljšo, ne pa najslabšo krmo.

Pomisliti treba, da krava najbolje poplača krmo in da imaš od nje največ dobička. Ko bi moral kupiti mleko in maslo, znal bi ceniti vrednost krave.

Od dobre krave dobiš vsako leto eno tele in skoz 300 dni povprečno 5 litrov mleka na dan, 1500 litrov, kar gotovo ni pretirano. Če računaš pri dobri ceni za tele 70 K, ki porabi 400 l mleka, ti ostane 1100 l mleka; če računaš mleko liter po 12 vin., dobiš 132 K. Torej 70 + 132 = 202 K.

Mlečnost krav pa se dá z dobrim krmljenjem povečati. Saj je vsakomur znan pregovor, da krava pri gobcu molze. Po natankem zapisovanju poskušne molže nekaterih posestnikov je dognano, da dajo krave marijindvorske pasme tudi 2000 — 2500 l mleka na leto. Seveda porabi takšna krava malo več krme, dobiček od nje pa je še večji. Poleg tega ne porabita dve srednji kravi mnogo več krme, kakor en vol, ki se pita.

Če se pri volu v najboljšem slučaju priredi toliko, kakor pri eni srednji kravi, kar pa se le

malokdaj doseže pri nas, je dobiček od krave za polovico večji, ker se more namesto enega pitane vola krmiti dve kravi. Vzemimo za zgled še rejo mlade živine; pri tem pa smo še veliko na slabšem.

Uvaževanje vredno je, da krava krmo najboljše izrabi in je pri kravi bolj sigurno dobiček, kakor pri volu, posebno če pade živini cena, kakor letos, kar je moral marsikateri kmet bridko občutiti.

Ostane nam vprašanje, kam naj gremo z mlekom, ker le tedaj se bode izplačalo, rediti več krav, če bomo mogli to vsak dan spraviti v denar, ali pa kdo nam bode iz mleka izdeloval razne izdelke, ko sami ne znamo ali pa nimamo priprave in časa za to? Mogoče je to potom mlekarke zadrage. Uvaževanja vredno je, da se v mlakarni skupno dela in ni potreba toliko dela kakor tedaj, če bi moral izdelovati vsak posamezen posestnik svoje mleko. Torej se delo centralizira, kar moramo upoštevati pri pomanjkanju delavnih moči. Nadalje se s pomočjo modernih strojev izdelujejo boljši in finejši izdelki in se tudi z izdelkom doseže lepša cena, ker se v velikem lahko stopi z izdelki na svetovni trg, kar posamezniku ni mogoče doseči. V to svrhu se lahko nastavi v mlakarno za to sposobna oseba, ki vse to urejuje.

Naša sosedna kranjska dežela ima že nad 80 mlekarških zadrug. Da se dobi sposobnih voditeljev za mlakarne, se je letos otvorila na Vrhniki mlekarška šola, da se tam izurijo potrebne moči teoretično in praktično. Mlaka na mlakarški šoli ima tudi najizvrstnejše in najmodernejše mlekarške stroje in je čisto novodobno urejena.

Vsiliti se ti mora vprašanje, ali ni pri nas na Koroškem kaj takega mogoče? O pač, in prav lahko in še prav pripravna je naša lepa koroška dežela, katera ima precej lepih in dobrih pašnikov, toliko dobre sladke in zdrave krme, toliko dobrih in bistrih studencev in svež zrak. Samo potrebno je, gospodarstvo malo preustroiti in se združiti v mlekarških zadrugah, pridelovati več dobre krme, več skrbno obračati na gnoj, posebno na gnojnico, katera se včasih staka po potih in se tako malomarno izgublja, akoravno ima najdražjo redilno snov dušik v sebi. Vrednost gnojnice odrasle živine znaša čez 100 K na leto. Torej se jo izplača pridno zbirati v posebnih jamah in jo po potrebi rabiti. Ravno tako je z gnojem; pustiš ga, da se suši in izpuhneva dušik iz njega. Koliko kapitala gre tako v zgubo! Tožiš morda, da ne veš tega; sam si kriv, ker se premalo zanimaš za kmetijske časopise (Kmetovalca). Koliko dobrega je storila družba sv. Mohorja v tem oziru! Take knjige je treba pa tudi prebrati.

Torej na delo za prospeh našega gospodarstva! Le vkup, le vkup, uboga gmajna, velik je zaklad našega narodnega gospodarstva, ki pa je zakopan; dvigniti ga, ni lahko posameznikom, pač pa prav lahko potom združenih moči.

Naše geslo naj bo: Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača! *France Krištof.*

Društveno gibanje.

Občni zbor „Slovenskega šolskega društva v Celovcu“ se vrši v Celovcu v četrtek, dne 19. t. m., ob 2. uri popoldne v gostilni „Pri benediktincah“. Vsi prijatelji slovenskega šolstva na Koroškem so iskreno vabljeni. *Sklicatelj.*

Podljubelj. V „Delavskem domu“ se bo igrala v nedeljo „Požigalčeva hči.“ Prijatelji, dobro došli!

Prevalje. V nedeljo, dne 15. t. m., priredi naše slov. kat. delavsko društvo pri Šteklju popoldne po blagoslovu mesečni shod z govorom o ljudskem zavarovanju in slučajnostmi. Na svidenje v obilnem številu! *Odbor.*

Št. Janž v Rožu. „Slov. kat. izobraževalno društvo za Št. Janž in okolico“ priredi v nedeljo, dne 22. t. m., ob 3. uri popoldne v prostorih pri Činkovcu v Št. Janžu jubilejno slavnostno zborovanje. Po zborovanju bo uprizoritev igre „Krčmar pri zvitem rogu“ z vstopnino 20 vin. za neude, udom je vstop prost. K obilni udeležbi vabi vse ude in prijatelje društva. *odbor.*

Slovensko tamburaško društvo „Dobrač“ na Brnci priredi v nedeljo, dne 22. t. m., ob 5. uri popoldne pri Pogliču na Brnci igro „Pravica se je izkazala“. Igrali bodo člani izobraževalnega društva iz Zahomca v Zilski dolini. Udeležite se prav obilno, da bote videli nastopati res spretno igralce Zilane. Vstopnina: Sedeži 50 vin., stojšče 30 vin. Preplačila se hvaležno sprejemajo, ker je čisti dobiček namenjen za pokrivanje stavbnih stroškov.

Šmihel nad Pliberkom. Slov. kat. izobraževalno društvo v Šmihelu nad Pliberkom priredi

dne 15. novembra t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni pri Šercarju svoje zborovanje. Na sporedu so poučni govori o gospodarstvu in o drugih važnih vprašanjih. Nato petje. Domačini in sosedje iz okolice, pridite v prav obilnem številu. *Odbor.*

Djekše. „Kršč.-soc. ljudsko društvo za Vobre, Št. Stefan in okolico“ priredi dne 15. novembra 1908 popoldne po blagoslovu na Djekšah veliko mesečno zborovanje. Govorila bodeta č. g. Poljanec in kanonik Dobrovc. Djekšarji, pridite v ogromnem številu. *Odbor.*

Politične vesti.

Proračunska debata v deželnem zboru.

Posl. Grafenauer (nadaljevanje). V Žrelcu je hotel imeti šulferajn razobešeno tablo z napisom, da je bila z njegovo pomočjo sezidana šola. To ni prav! Desnica naj ne ve, kar je dala levica! Kakor se mi je poročalo, je zahteval učitelj Schiestl, da se razobesi zunaj na steni tabla. Krajni šolski svet ni v to privolil, ni imel v tej zadevi nobene seje in se mu o tem sploh ni nič naznanilo. Nekega lepega dne pa se je na šoli zasvetil šulferajnski znak z napisom: „Veda je moč, omika osvoboduje.“ Ne vem sicer, če prihajajo iz žrelške šole „profesorji“. (Medklic: Vidovic.) In še ta je Slovenec! Pokazalo se je, da je dal Schiestl na svojo roko nabiti tablo, in laž je, da je dal tablo župnik pomazati, ker je bil tedaj na Ledenici pri svojem očetu, ki „se nemški piše“. Le povprašajte, in zvedeli bote, da krajni šolski svet ni zadovoljen. Dejanje Schiestlnovo je agitatorično in po § 26 šolskega reda prepovedano. Še druga zadeva je, za katero je dobil od okrajnega šolskega sveta ukor. Slišal sem od neke uradne osebe, da se je dal od deklet s svinčnikom po obrazu risati, da je kvalificiral otroke, katero od deklet je lepše, da je na pepelnico vpepeljeval otroke, in dotična oseba se je izrazila: „Schiestl mora stran!“

Potem šola v Rinkolah. Omenil sem jo že v državnem zboru, ker je deželni šolski svet prisilil učiteljstvo, da se mora moliti v drugem razredu na utrakvistični šoli nemški. Za to nima prav nobene pravice. In Vi pričakujete, da se bodo narodne razmere na Koroškem pri tem zboljšale? Povem Vam, da bodo postale sčasoma res neznosne, pa ne zategadelj, ker hočemo morda hujskati, ampak ker ne dobimo svojih pravic.

Slovenski otroci potrebujejo svoj jezik kakor vsak drugi. Nisem pedagog in rad prepustim učiteljem, kdaj se naj začne pouk v nemščini. Ali poudarjam, da na utrakvističnih šolah ni niti ene slovenske knjige! Potemtakem je lahko razumeti, da so naši ljudje zaostali, če se ljudstvu ne da niti ljudskošolskega pouka.

Glede šole na Strojni. Deželni šolski svet je poslal tja učitelja, ki je slovenščine popolnoma zmožen, a krajnemu šolskemu svetu ni dovolil nakupiti knjige, ki bi bile primerne za utrakvistične šole, ampak je ukazal nakupiti knjige, kakor jih „rabijo v sosednjih šolah“. Na § 6 šolskega reda se prav nič ni oziral. Zakaj šole na Strojni ne vzdržujejo šole v okolici, ampak Strojanci in te bi se naj bilo povprašalo. Čisto enako je v Št. Danijelu. Omenjam dalje Sele. Deželni predsednik je posegel vmes v zadeve učnih moči, in morda se bo zadeva dobro končala. Če se bo pri izbiranju učnih moči postopalo odkrito, bodo razmere urejene. Ne čudimo se, da je ljudstvo nezadovoljno, če so se izvršile v enem letu proti volji ljudi štiri izpremembe, tisti pa, ki bi se ga bili radi že zdavna iznebili, bo šel v stran šele danes. Prevalj niti ne omenjam. Opozarjam le na tozadevni svoječasni govor, ki ga najdete v stenografičnem zapisniku. Razmere se tam niso zboljšale. K sklepu še Vrba, kjer živijo slovenske dvoživke (burna veselost), ki poleti nočejo razumeti prav nič slovenski, pozimi pa prav nič nemški. Šola je nemška, v vasi pa bote našli komaj deset oseb, ki se poslužujejo nemščine. (Klici: Oho!) Pomislite, da je sedaj že jesen in so dvoživke že na suhem! (Bučen smeh!) Kljub tem razmeram je prepovedalo učiteljsko obje otrokom, pozdravljati na ulici slovenski, ne glede na to, da smejo moliti v materinščini. To nikakor ne gre! In če poučujemo potem ljudi o pravicah, ki jih imajo, se to vendar ne pravi hujskati. Pritisk mora povzročiti odpor. Tako pritiskanje pa je pri nas sistem. Mi bomo z Vami že živeli v miru, če nam postanete pravični.

Pokažite enkrat hvalisano nemško pravičnost, in ne govorite kar naprej „nemško je svobodno, nemško je dobro, nemško je pravično!“ Besedam ne verujemo! Pokažite dejanja! Obnašajte se „nemški“, in videli boste,

da imate v nas najboljše sosede! (V zbornici vlada smrtna tišina, nihče se ne upa tem resničnim besedam poslanca Grafenauerja nasprotovati in ob tej kazenski pridigi ponavljati obrabljeno laž, da Slovenci hujskamo, kadar se branimo za najprvotnejše pravice).

Od nemškonacionalnih učiteljev tudi jaz nisem ostal prost. Le eden izmed navzočih tovarišev ve, kar se mi je pripetilo od strani takega ljudskega vzgojitelja pred 20 leti, in njega poznam kot odkritega in dobrega Nemca. Ta je mož, pred katerim se odkrijem. Pred štirimi leti se mi je pripetil drug slučaj. Na Brdu smo imeli učiteljico Hilb, ki je tako živela, kakor jaz kot šolski načelnik nisem mogel trpeti. Nadzorniku Woschitzu so bile te razmere dobro znane, pa ni zmežnil roke in je poročal, da je gđc. Hilb zaročena. Pisal sem, da takega sušcevega obnašanja (mährlichen Lebenswandel) ne trpim, dokler sem načelnik. Ali naj odstavijo mene ali pa njo. Za to svojo izjavo pa sem bil tožen in obsojen na 200 kron. Seveda se je nastavila obravnava na četrtek, ko pride več ljudi! Plačal sem kazen; vprašam pa, ali je to pravica, če je šolski načelnik kaznovan zato, ker je izpolnil svojo dolžnost? Če sem storil hudo, naj pa bi se bila uvedla preiskava, če dotična učiteljica ni storila še hujše! Tako postopanje kaže naš šolski sistem v slabi luči!

Tako bi bil ob koncu svojih izvajanj, prepuščam pa Vaši volji, če hočete debato o šoli imeti končano ali jo zavleči. Jaz sem na vse pripravljen, ali končati ali pa debato nadaljevati!

Dr. Steinwender zanikuje, da bi se bil šulferajn vsiljeval. (Grafenauer: Res je!) Kar se je zgodilo krivičnega, gre na moj konto. V samoslovenskih krajih ni podpiral šol, ampak le v mešanih. Nemške otroke moramo podpirati. Hočemo take razmere, kakor jih potrebujejo nemški in slovenski otroci. (G. Oton, preveč korajže kazati je nevarno. Če vzamete vse krivice na svoje rame, Vas bodo potisnile k tlom. Gola neresnica je, da podpira šulferajn le v mešanih krajih šole. Če šteje Steinwender nemškutarje za Nemce, potem ga razumemo, sicer ne. Razmer, kakor jih ustvarja šulferajn za slovensko deco, jih ta pač ne potrebuje, ker so ji v škodo. Op. ur.)

Posl. **Mattersdorfer** (nemškonacionalen učitelj) odgovarja Grafenauerju zelo nesrečno. Ni mu prav, da se Grafenauer oglašja pri šolski debati, pritožuje se pa, da se „črni“ klerikalci niso brigali za šolsko vprašanje in so tako zakrivali neuspehe v napredovanju šolskega pouka. Brezvestnost pa je, če se proti ljudstvu govori o šoli in se izrablja to vprašanje v politično agitacijo. (Logika, ki jo razume menda le Mattersdorfer sam. Ured.) Na Grafenauerjeva izvajanja ne bo odgovarjal. (Kislo grozdje, kaj ne? Ured.) Govoril bo stvarno o šoli. Nato govori govornik o poučni metodi v šoli, kar bi morda spadalo v kako učiteljsko konferenco, ne pa v deželni zbor. Zahteva podvojenje šolskih nadzornikov (da bodo slovenske učitelje lažje nadzorovali in šikanirali! Ured.) in utemeljuje to z besedami: „Auch bei den Lehrern gibt es solche, die nichts tun, wenn man hinter ihnen nicht gerade mit der Fuchtel steht.“ (Slovenec bi prevedel tako: Tudi pri učiteljih nahajamo take, ki lenarijo, če ne stojš za njimi s palico. Stanovski tovariši govornika se bodo za to pač lepo zahvalili, zlasti učitelji na utrakvističnih mučilnicah, ki sami največ trpijo in dobijo od svojega zastopnika v deželnem zboru tako laskavo pohvalo! Op. ured.)

Po Mattersdorferjevem govoru se seja prekine in nadaljuje popoldne ob 3. uri.

Posl. **Angerer** govori zelo vročevrno in razburjeno. Zahteva telovadnico za celovško rekalko in se krega, da prestavljajo učitelje, ki so „fajerberhauptmani“, ki vodijo šparkase in „gesangsferajne“. Učiteljice, ki pridejo na njihovo mesto, tega ne razumejo. Zato je velika napaka, če veliko učiteljskih mest zasedejo ženske. V tem vidi naravnost kulturno nevarnost (za vsenemštvo brez dvojbe, ker ženske ne agitirajo. Ured.). Branje, pisanje in računanje niso predmeti šole, ampak le ročnosti (Fertigkeiten), ki se jih lahko nauči kar mimogrede. (Nam čisto nekaj novega. Ured.) Človek potrebuje v prvi vrsti znanja, in tega naj mu da šola. Ljudske šole naj ne bodo pripravnice za srednje šole, ampak vzgojevalne šole. (To je ravno, kar mi že leta in leta zahtevamo! Op. ured.) Posl. Grafenauer je rekel, da je nemščina v razvoju kakor novoslovenščina. Nemščina se je razvila že pred stoletji, in to je za sluga vitemberskega profesorja Martina Lutra, ki je spisal nemško sv. pismo. Če nemški šulferajn podpira šole, da se nemški (!) otroci nauče nemški, to vendar ni nič slabega. Če hočemo dati nemškim otrokom dober svet, jim recimo: Učite se slovensko! Kar se tiče Žrelca, je resnica, da so vsi odborniki razen enega bili obveščeni, da se ima tabla na šoli razobesiti.

Sicer je bila res napaka, da se to ni sklenilo v javni seji. Da je začel župnik Arnejc boj, dokazem lahko iz „Mira“, v katerem stoji, da je prav, kar so ljudje storili. (G. profesor, **ni res**, kar ste trdili. To je morda bilo samo v Vaši glavi, ne pa v „Miru“. Sploh pa dopisa, ki ga menite, ni pisal g. župnik. Op. ured.). Govori proti siljenju verskih vaj v šoli in hvali zasluge svobodne šole. Ne prišteva se k tistim, ki pravijo „veronauk iz šole!“ ampak želi, da se prepusti v šoli duhovnikom še več ur, da se pokaže nezmožnost krščanskega nauka v vzgoji. Ravno krščanski nauk je, ki razdira otroška srca. (Dalje sledi.)

Beckovo ministrstvo odstopilo.

Beckovo ministrstvo je v celoti odstopilo. Vzrok so v prvi vrsti nemški deželni poslanci na Češkem, ker so obstruirali, nekaj pa tudi narodni boji v Pragi. Odločilni so bili brezdvomno nemški krščanski socialci, ki Becka niso marali. Sestavo novega ministrstva je poveril cesar ministru notranjih zadev, baronu Bienenrhu, ki že nekaj dni konferira z voditelji raznih strank, dosedaj ne s posebno srečo. Če se mu ne posreči sestava poslanskega ministrstva, bo poskusil z uradniškim. Krščanski poslanci se potegujejo za trgovinsko ministrstvo (Weisskirchner?), Čehi pa za poljedelsko (Prašek). Naučni minister utegne postati kak član gosposke zbornice (grof Stürgkh?).

Književnost in umetnost.

Koroške narodne pesmi je pravkar izdala „Glasbena Matica“ v Ljubljani. Te pesmi je nabral in četveroglasno postavil g. Oskar Dev, c. kr. sodni pristov v Škofji Loki, ki je v to svrhu prehodil občino Sv. Jakob v Rožu in Zilsko dolino od Brda do Podkloštra. Prav ljubeznivo so ga pri tem narodnem delu podpirali sledeči gospodje: Župnika Matej Ražun pri Sv. Jakobu v Rožu in Anton Šturm na Brdi, državni poslanec Grafenauer, dr. Müller in Kobentar. Više in besedilo je gosp. Dev tako zapisal, kakor ga je slišal in je pesmice uglasbil v prav lahkem slogu. Pesmic je 34, zajetih iz različnih vasic: Brdo, Bistrica, Zahomc, Drašče, beljaška okolica, največ jih je iz Podroža. Pevskim društvom bo prav ustrezno, ker jih je 20 za mešan, 14 za moški zbor urejenih. V Rožu sta znana Janez Kajšnik podomače Jozelj Hajnže iz Breznice in Franc Šustar pri Sv. Jakobu v Rožu kot najboljša narodna pevca. Hajnže je pastiroval več kot 50 let na Rožici in Golici in je „veselo prepival in kratek čas mou“; na stara leta mu huda gre, pa je dobre volje in se veseli, „ker postelca mojga groba bo tudi zelena“. Franc Šustar je kot organist nabiral vse one presrečne pesmice, ki opevajo Boga, gozd in polje, zaprte tičice, solnce in veselje. V Zilski dolini slovita kot narodna pevca Ivan Pip, organist na Bistrici in njegov oče. Ti štirje pevci so drage volje gosp. Devu prepevali, juckali in ž njim delili veselje pri zapisovanju pesmic. Dočim Podrož v pesmicah poveljuje naravo, vigrad, nedolžnost, Boga, opeva Zilska dolina ponajveč srečno in nesrečno ljubezen, lepe hartelce, prošnje bandrovčka itd. Dev ima v svoji zalogi še nad 100 koroških narodnih pesmic, tudi mnogo jeklenih, starinskih, ki že izumirajo po Zilski dolini, od katerih izide prihodnje leto II. zvezek. S prvim zvezkom nastopi milodoneča, oživljena koroška narodna pesem svojo veselo pot med Slovence, ki bodo iz nje spoznali vse gorje, veselje, vso pošteno dušo koroškega Slovence. Naj se ta knjižica udomači v vsaki hiši, v kateri se „žvižga veselo in poje, na večer pa sladko zaspi“. — Knjižica se dobiva pri „Glasbeni Matici“ v Ljubljani, cena ji je 2 K.

• Jasno glavo!

zdravo spanje, močne živce imamo, kar poznamo osveževalni, bolečine olajšujoči Fellerjev fluid z zn. „Elsa-fluid“. Dvanajstor. za poskušnjo 5 K franko. Naročite pri E. V. Fellerju v Stubici, Elsa trg 67 (Hrvaško). Marian.

Kaj je novega po svetu.

† Dr. Ivan Dečko. Umrli je v Gradcu dne 3. t. m. na pljučnici zaslužen slovenski politik, ki ima neprecenljive zasluge za slovensko organizacijo na Spodnjem Štajerskem v vseh panogah. Uspešno je pričel boj proti nemškutarskim občinam in okrajnim zastopom na Spod. Štajerskem, zlasti v celjski okolici. Bil je izboren jurist. Hvaležni mu moramo biti tudi koroški Slovenci, za katere je imel bratoljubno srce. L. 1881. je spisal v „Slov. Narodu“ dva znamenita članka „Koroškim rodoljubom v preudarek“, s katerima je sprožil misel, da se osnuje za Koroško mal časnik. Leto navrh je nepozabni Andrej Einspieler sto-

pil pred Slovence z „Mirom“, pri katerem je sodeloval tudi dr. Dečko. Hrabremu borilcu spodnještajerskih in odkritemu prijatelju koroških Slovencev časten in hvaležen spomin!

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. Janez Kropivnik z Bistrice na Koroškem 4 K 50 vin., nabranih v gostilni pri Adamu v Svečah. Hvala lepa!

Javnosti naznanjamo, da smo začeli z delom v vseh delavnicah naše strojne tovarne in livarne železa v popolnem obsegu. Ph. Mayfahrt & Co., tovarne strojev za poljedelstvo, vinorejo in industrijo, Dunaj II/1, Taborstrasse 71.

Prezgodaj rojene otroke

reši SCOTT-ova emulzija propada in jim da normalno moč in krepost.

Pristna le s to znamko — z ribičem — kot z jamstvenim znakom SCOTT-ovega ravnanja.

Tisoči

skrbnih starišev so bili presenečeni nad hitrim zboljšanjem. Celo oni, ki zavračajo mleko, radi uživajo

SCOTT-ovo emulzijo

in jo lahko prebavljajo.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vin.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Tržne cene v Celovcu

5. novembra 1908 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg				80 litrov (biren)		
	od		do		K	v	
	K	v	K	v			
Pšenica	—	—	23	55	14	60	
Rž	21	—	21	35	12	50	
Ječmen	—	—	—	—	—	—	
Ajda	19	—	21	15	—	—	
Oves	17	65	18	—	6	24	
Proso	—	—	—	—	—	—	
Pšeno	—	—	25	40	16	—	
Turščica	—	—	—	—	—	—	
Fizola rdeča	—	—	—	—	—	—	
Repica (krompir)	—	—	4	44	2	—	
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—	
Seno, sladko	9	—	10	40	—	—	
„ kislo	6	50	10	—	—	—	
Slama	6	40	8	—	—	—	
Zelnate glave po 100 kosov	7	—	8	—	—	—	
Repa, ena vreča	—	80	1	—	—	—	
Mleko, 1 liter	—	22	—	24	—	—	
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—	
Maslo (goveje) 1 kg	2	60	2	80	—	—	
Surovo maslo (putar), 1 „	2	40	3	20	—	—	
Slanina (špeh), povoj, 1 „	2	—	2	20	—	—	
„ „ surova, 1 „	1	50	1	60	—	—	
Svinjska mast 1 „	1	70	1	80	—	—	
Jajca, 1 par	—	18	—	20	—	—	
Piščeta, 1 „	2	—	2	40	—	—	
Race	4	—	4	40	—	—	
Kopuni, 1 „	—	—	—	—	—	—	
30 cm drva, trda, 1 m²	3	20	3	60	—	—	
30 „ „ mehka, 1 „	2	80	3	20	—	—	
Ž i v i n a	Počrez		100 kilogramov		Prignalo	Prodalo	
			žive vage				
			zaklana				
	od	do	od	do			
		v k r o n a h					
Konji	—	—	—	—	—	—	
Biki	310	—	—	—	—	1	
Voli, pitani	420	—	—	140	—	7	
„ za vožnjo	273	320	—	—	—	19	
Junci	240	254	—	—	—	8	
Krave	140	284	—	—	—	64	
Telice	96	—	—	—	—	4	
Svinje, pitane	—	—	—	110	114	58	
Praseta, plemena	10	42	—	—	—	312	
Ovce	—	—	—	—	—	226	

Za „Delavski dom“ v Podljudelju so darovali na naslov Janko Arnuš, Podljudelj, p. n. gg.:

Božidar Štifter, prof. v Kalugi na Ruskem, 4. Jakob Hartlich, 2. Šercer, Šmarjeta, 50. Primožič, Glinje, 20. Lasser, 10. Vidovic, kn. šk. kancelar, 50. Hafner, kaplan, Pliberk, 10. Neimenovan, 5. Pšeničnik, Globasnica, 10. Matej Ražun, St. Jakob, 10. Volavčnik, Ruda, 10. Ana Činkovic 6. Travnik M. 2. Žihpoljski narodnjak 2. Anton Kesner, Prevalje, 5. Dobrovc, Velikovec, 20. Kukačka, Kazaze, 1. Dr. Cigoj, prof. bog. v p., 5. Glinska čitalnica 20. V Adamovi gostilni v Svečah nabrane 482. Ivan Vrhovnik, župnik, Ljubljana, 5. Mart. Krejči 10. Neimenovan 12. Neimenovan 12. Neimenovan 120. Alb. Ehrlich 10. Neimenovan 100. N. N. 5. Neimenovan 100. Benetek, kaplan v Orni, 14. Neimenovan 12. Vedenik v Otmanjah 12. Andrej Wieser, Gospa Sveta, 9. Iskreni zahvali dodaje prirčno prošnjo za nove

Janko Arnuš.

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu je izšel molitvenik:

Vir življenja in svetosti.

Obširnejša izdaja molitvenika

„Presv. Srce Jezusovo.“

Spisal o. J. Pristov.

Cena mehko vezanemu iztisu K 2.—, v usnje vezan z zlato obrezo K 3.20, v platno vezan z rdečo obrezo K 2.60, za družnike 60 vin. ceneje, po pošti 40 vin. več.

Vse cvetlice najdete v

Schichtovem cvetličnem milu št. 650

Najfinejše in najcenejše toaletno sredstvo (z lanolinom prevlečeno).

Vsak komad fino opremljen.

Dobiva se povsod.

Največja trgovina te stroke v Celovcu.

Modnega in manufakturnega, tu-in inozemskega blaga, vedno najnovejši izbor.

Zaloge je stalno v vrednosti 1/4 milijona kron.

Za prodajanje na debelo oddajam blago trgovcem po tovarniških cenah.

Zaradi posebno velikega nakupa zimskega blaga bodem letos po zelo nizkih cenah prodajal, t. j. brez konkurence, ker se je tudi cena pri blagu znatno znižala.

Imam za ženine in neveste zmirom veliko zalogo in najlepše blago na razpolaganje.

Vsi uslužbenci govorijo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine, Celovec, vogel Kramarjeve ulice in Novi trg.

Ceno posteljno perje

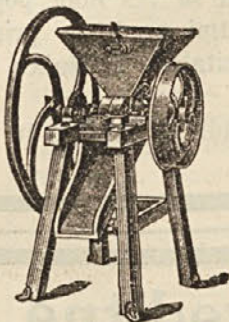
1 kg sivga, skubljenega K 2.—, napol belega K 3.80 belega K 4.—, izredno finega K 6.—, najbolj finega, skubljenega K 8.—. 1 kg sivga puha 6 K, belega 10 K, naprsnega 12 K, od 5 kg začenši franko.

Dovršene postelje

iz zelo gostega, rdečega, modrega, rumenega ali belega nanking-blaga, 1 pernica 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvema 80 cm dolgima in 58 cm širokima blazinama, dobro napolnjena, z novim sivim, očiščenim in trpežnim perjem K 16.—, z napolpuhom K 20.—, s puhom K 24.—; posamezne pernice po K 12.—, 14.—, 16.—, blazine K 3.—, 3.50, 5.—. Pošilja po povzetju, zavoj brezplačno, od K 12.— naprej franko.

Maks Berger v Dešenici 224, Šumava, Češko. Neugajajoče se zamenja ali se vrne denar.

Ceniki zastoj in franko.

Patentovane mline za debelo moko

s ploščami za mletev;

mline za debelo moko

z jeklenimi valjarji za različno zrnato sadovje in druge pridelke; stroje za pripravljanje krme, rezanice, rezalnice za repo, parnice za krmo, sesalke za gnojnico itd.

izdeluje in prodaja

Ph. Mayfarth & Co.

tovarne za kmetijske stroje, železolivarne in fužine na par, Dunaj, II., Taborstrasse 71.

Ilustrovan cenik zastoj in franko.

Zastopniki in prekupci se sprejmejo.

Prodaja lesa.

Ekspoziturna farna prebenda v Žrelec bo dala posekati gozdno parcelo št. 152, k. obč. Radiše, z nad 200 m³ boro-vega lesa. Cenilna vrednost 2000 K.

Ponudbe naj se pošljejo do 1. decembra t. l. župnemu uradu Žrelec pri Celovcu.

Prebendno predstojništvo Žrelec,
dne 12. novembra 1908.

Dr. Janez Arneje, župni ekspozit.

Carl de Roja, Beljak

Podružnica v Celovcu.

Trgovina s steklom, porcelanom, kamenino, kuhinjsko opremo, svetilkami, cunjami in surovinami.

Zastopnik tovarne za kalcium-karbid v Šibeniku.

Brzjavni naslov: Roja, Beljak.

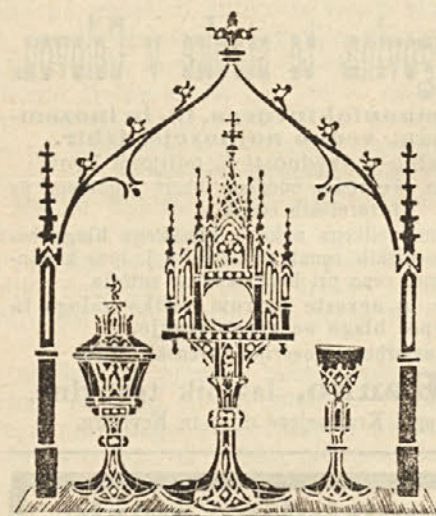
Telefon: Beljak 82. — Celovec 128.

Emila Mehlhofer-ja vdova

pasarska obrt

Celovec, Stolne ulice št. 4

nasproti dvornemu vrtu

rijevi mašnih konvic s skledicami, posod za blagoslovljeno vodo, sveto olje, križev za oltarje, zastave itd.

Prenavljajo in popravljajo

se vse v to stroko spadajoče cerkvene stvari, in se jamči za dobro pozlačenje in posrebljenje v ognju. **Pismena naročila** se izvršujejo najhitreje in točno.

Posebno si dovoljujem častiti duhovščini in sl. občinstvu naznaniti, da nimam nobenega potovalca in tedaj tudi nihče ni upravičen zame dela prevzemati ali izvrševati.

se zahvaljuje za doslej izkazano zaupanje in se priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu z izgotovljenimi deli za napravo vseh v to stroko spadajočih

cerkvenih in bronastih del

napravljenih po najnovejših vzorcih, lepo izdelanih, po najnižjih cenah, na pr. svečnikov za oltarje in podobne, kadilnice, svetiljk, kelihov, cibo-

Najboljši češki vir za dobavo.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivega, izpuhanega perja 2 K, boljše 2 K 40 vin.; polbelega 2 K 80 vin.; belega 4 K, belega puhanega 5 K 10 vin.; 1 kg najfinjšega, snežnobelega, izpuhanega 6 K 40 vin., 8 K; 1 kg sivega puha 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinjšega prsnega puha 12 K. Ako se kupi 5 kg, poštnine prosto.

Izgotovljene postelje iz gostonitkega rdečega, vijoličnega, belega ali rumenega nankina, dobro napolnjene, tuhnja, 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvema blazinama, vsaka 80 cm dolga, 58 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim puhaštim perjem 16 K; napol. puh 20 K, puh 24 K; posamezne tuhnje 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50 vin., 4 K. Pošiljam po pošt-nem povzetju od 12 K dalje poštnine prosto. Dovoljeno je zamenjati ali vrniti, ako se plača poštnina; če blago ne ugaja, se denar povrne. S. Benisch, Deschenitz, št. 794 (Češko).

Cenik brezplačno in poštnine prosto.

Loterijske številke 7. nov. 1908:

Trst 38 24 68 11 35
Linc 40 11 21 53 25

Podpirajte Ciril-Methodovo družbo.

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

izdeluje in priporoča:

„Vydrovko“ žitno kavo, pošiljano po pošti v 5 kilogramskih zavitkih za	K 4.50
Vydrovo otroško moko, 1 kg za	2.40
Vydrove juhe konzerve (grahovo, gobovo, lečno, rižovo in rezančno), 1/2 kg (20 do 25 porcij)	1.50
Vydrov juhi pridatek, 1/2 kg steklenica	3.—
Vydrov malinovi grog, 1 steklenica	2.—
Vydrove oblate, maslence (svetovnoznane), škatla 25 kosov	2.—
Vydrove oblate „Dessert delicat“ z medenim kremom, 50 kosov	3.—
Vydrove oblate „Delicatesse“, sadnega okusa in s čokolado, 50 kosov	2.50
Vydrov „Buchtin“, dišava za pecivo, 1/4 kg steklenica (zadostuje ravno za 25 kg moke)	1.—
Vydrove šumeče bonbone „Ambo“ ali pa s „šidrom“ v štanjolu, škatla 50 kosov	2.—
Vydrovo gorčico (ženof) po francoskem in kremškem načinu, 1/4 kg	80

„Domači Prijatelj“,

lastni tovarniški časopis, V. letnik. Zahtevajte na ogled!

Vydrova tovarna hranil, Praga VIII.

Lovske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska tovarna orožja

Peter Wernig,

c. in kr. dvorni založnik v Borovljah, Koroško.

Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se vljudno priporoča za natiskovanje vizitnic pismenih zavitev itd. po najnižjih cenah.

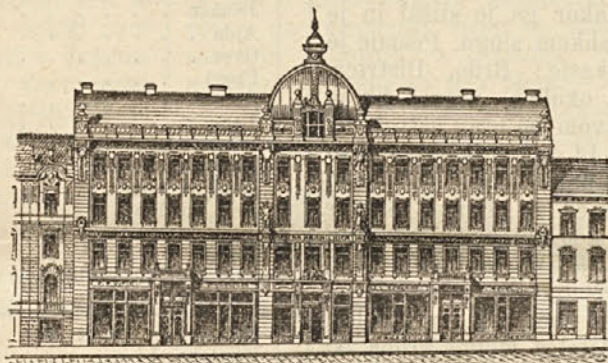
Gospodarsko društvo

v Bermu (p. Pazin, Istra)

posreduje brezplačno pri prodaji vina svojih zadruženikov. Cena je nizka. Vino je bele, rdeče in črne boje. Kakovost izborna.

Kupujte narodni kolek!

Stanje hranilnih vlog: nad 24 1/2 milijonov kron.

Rezervni

zaklad:

nad 900.000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3,
poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložitnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča, denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 3/4% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolжник toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolжник poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spljetu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8— za komad.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.